

*Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők,
Aki bennem marad és én őbenne,
az bő termést hoz.” (Jn 15, 5.)*

SZŐLŐVESSZŐK

XVII. évf. 1. szám
2022. január 26.

A Dunaalmási Római Katolikus Egyházközség lapja
Szerkesztő: Szuly László, tel.: 06-34-450-222, mobil: 06-30-500-45-30
e-mail: szulylaci@gmail.com

Lelkipásztor: **Kovács Csaba Albert** esperes plébános, mobil: 06-30-221-44-03
Fülöp Tamás diakónus, mobil: 06-70-531-32-37
Plébánia hivatal: Tata, Bartók Béla u. 1. Tel.: 06-34-380-019

MISEIDŐPONTOK:

Dunaalmás: Péntek 16.00, előtte 15.30-tól szentségimádás és gyóntatás
Vasárnap: 11.30

Neszmély: Csütörtök 16.00, előtte 15.30-tól szentségimádás és gyóntatás
Szombat: 16.45

JÓ HÍR

Amint a fentiekből kiderül, Dunaalmáson **IS** van hétköznapi szentmise!
Ennek előnyei: 1. Itt is van lehetőség a szentgyónás elvégzésére, különös tekintettel az elsőpéntekekre. 2. Mindig mise van, nem csak igeliturgia, ami a vasárnapi időpontokról nem mondható el. Ott ugyanis csak minden harmadik alkalommal van szentmise, a többi vasárnapon pedig igeliturgia. 3. Mise után nem kell sietni haza az ünnepi ebédre, így van idő egy kicsit beszélgetni egymással. 4. Több alkalom van szentmisét felajánlani élő és elhunyt hozzátartozóinkért.

HÉTKÖZNAPI MISZTÉRIUM 4.

Említettem már, hogy számomra csodák sokasága a hangok világa, és ámulattal nézem azt is, hogy az anyagvilág csupán néhány apró alkatrészből áll össze, mégis milyen sokféle anyag létezik attól függően, hogy hány proton és hány neutron van az atommagban.

- 2 -

Most arról lesz szó, hogy ez a két dolog miként kapcsolódik egybe egy újabb misztériummá. Az apró építőkövek: leírva a betűk, kiejtve a beszédhangok. Nagyon kicsi hányadát jelentik a hallható hangok halmazának. A magyar ABC 42 betűt tartalmaz. Ebből a kis betűkészletből nagyon sok olyan kombináció állítható össze, aminek értelme is van, valamilyen információt hordoz. Kis eltérések is nagy jelentésbeli különbséget eredményezhetnek. Vegyünk példának egy hárombetűs szót, és változtassuk meg a középső hangját. TAR – TÁR – TÉR – TOR – TÖR – TÖR – TÜR – TÚR. Néha egy ékezet megváltoztatása is elég ahhoz, hogy a szó más értelmet kapjon: VERES – VERÉS – VÉRES. Sőt az is elég, ha a magánhangzó hosszúsága változik meg: TÖR – TÖR, vagy KOR – KÓR. További példák:

Háttal halad, aki FAROL,	Lassan megy a BATÁR,
Karjában tart, aki KAROL,	Benne ül a CSATÁR,
Mindent leüt, aki TAROL,	Előtte a HATÁR,
Erőszakos. aki ZSAROL.	Nem hajtja a TATÁR.

MI EBBEN A NAGYSZERŰ?

A csoda lényege most jön. Ezekből az egyszerű elemekből összerakható halmazocskákkal (hangokból összeállított szavakkal) sok mindent kifejezhetünk: gondolatot, érzelmet, hangulatot. Ráadásul ma már mindezt írásban is rögzíthetjük.

Az állatvilágban is megfigyelhető, hogy különböző hangokkal különféle információkat adnak át egymásnak. A madarak csicseregnek, a kutyák ugatnak, stb. Kifejezhetnek ezáltal örömet, veszélyt, félelmet, „szerelmet”. Hangkészletük azonban messze elmarad az emberi szókinccs méretétől. Ráadásul ők nem tudják írásban rögzíteni mondandójukat.

A különféle hangszerek hangját a hangszínük alapján tudjuk felismerni. Ugyanígy a hangszín segít annak felismerésében, hogy ki beszél. Ráadásul azt is érezhetjük a hangján, hogy öröm, harag vagy félelem van-e a szívében. A hangszín, a hanglejtés és a hangsúly más-más értelmet adhat ugyanannak a szövegnek. Ezt persze nehéz írásban visszaadni. (Tudnék itt mondani egy viccet szemléltetésül, de a poén csak élőszóban érthető. De ha fölhívsz telefonon, elmondom.)

A leírt szöveg értelmezésében segítenek minket az írásjelek: a pont, a vessző, a felkiáltójel, a kérdőjel, a gondolatjel, az idézőjel. Ha ezek hiányoznak, akkor a mondat esetleg félreérthető. Ennek klasszikus példája az a mondat, amit Bánk bán kapott egy „tanácsadójától”. „A KIRÁLYNÉT MEGÖLNI NEM KELL FÉLNETEK JÓ LESZ HA MIND BELEEGYEZNEK ÉN NEM ELLENZEM” Attól függően, hogy hova teszünk vesszőt a mondatban, egymással ellentétes értelmezés lehetséges. Az egyik: „A királynét megölni nem kell, félnetek jó lesz, ha mind beleegyeznek, én nem, ellenzem.” A másik: „A királynét megölni nem kell félnetek, jó lesz, ha mind beleegyeznek, én nem ellenzem.” Bánk bán ez utóbbit választotta, és megölte a királynét.

JÁTÉK A BETŰKKEL, JÁTÉK A SZAVAKKAL

A betűk, hangok, szavak elsődleges szerepe a kommunikáció. Kifejezhetem velük gondolataimat, érzelmeimet stb. Ugyanakkor az ő segítségükkel érthetem meg mások gondolatait, érzelmeit, stb. Mellékesen azonban játszani is lehet a betűkkel, hangokkal, szavakkal. Rejtvények sora, szókirakó játékok, szópóker, akasztófa, stb. A szóviccekkel mulattatni lehet a társaságot. Pl.: Hogy hívják a süket macskát? – Hát jó hangosan!

KOMOLY JÁTÉK

Régi épületek felirataiban a számértékkel rendelkező betűket (római számok) kicsit nagyobb méretűre alakították. Ezen számok összeadásával lehet megkapni az építés évét. Pl.: A kőszegi Szent Imre templom kapuja felett ez a felirat olvasható: SANCTVS EMERICVS DVX HVNGARIAE (Szent Imre Magyarország vezére) A szövegben az U betű helyett V betűt szoktak írni. Az évszám: .....

JÁTÉK EZ IS

Játéknak fogható fel az „eszperente” nyelv is, azaz olyan szöveg, amelyben csak „e” magánhangzó van. Például: EDE KÖSZÖNTÉSE (F.Ede a magyartanárom volt a gimiben) Kedves Ede! Megszerettette velem e nyelvet, melynek nem egyetlen, de egy sereg rejtelve lehetett, s ezeket felfedeztette velem. Kedvemet nem szegte e rejtelmek serege, mert rengeteg sejtelmeset tettem vele: kereshettem rejtett jeleket, megneveztethettem embereket, kedvtelve fejleszthettem gyermekeket. Egeknek kegyelme legyen velem! Lelke ereje el ne vesszen! Nevettesse meg e levelecske, melyet ezennel szeretettel teszek le elejbe! Fecske fecsegje, kecske mekegje: remek ember Ede! (Tata, 2004. okt. 16. Sz. L.)

EZ MÁR NEM JÁTÉK!

Dr. Marshall B. Rosenberg könyvének címe: A SZAVAK ABLAKOK VAGY FALAK. Alcíme: Erőszakmentes kommunikáció. Ebben olvashatunk az életidegen kommunikációról, amely a magunkat és a másokat sértő beszédhez és magatartáshoz vezet. Ennek összetevői: **1. a morális ítéletek**, (szemrehányások, sértések, rendreutasítások); **2. összehasonlítgatás** (bezzeg a Matyi jobban csinálja); **3. a felelősség tagadása** (parancsra tettem); **4. követelés** (büntetéssel fenyegetés) Az erőszakos kommunikációban **ÉN** tudom, hogy mi a helyes, és megmondom a többieknek, hogy tegyék meg azt. Az erőszakmentes kommunikáció szerint **MI** együtt keresünk elfogadható megoldást. Ennek az az alapja, hogy nem megváltoztatni akarjuk egymást, hanem megérteni. Ítélezés nélkül figyelünk a másik emberre. Különböztetjük a megfigyelést az arról alkotott véleményünktől. Az érzéseinkért nem okoljuk a másikat, mert tudjuk, hogy érzéseink valódi okai saját szükségleteink.

SAKÁL ÉS ZSIRÁF

A sakál az erőszakos kommunikáció szimbóluma, a zsiráf az erőszakmentes kommunikációról (mivel neki van a legnagyobb szíve a szárazföldi emlősök közül).

Sakál nyelven perfektül beszélünk. De nagyon fontos tudni, hogy a sakálnak is van szíve. Csak ő a szükségleteit tragikus módon fejezi ki. Azért tragikus ez a kifejezőmód, mert éppen az ellenkezőjét éri el annak, mint amit szeretne.

Mi történik például, amikor valaki ezt mondja (üvölti) sakálul: „Te soha nem segítesz nekem, ezt nem lehet elviselni, nem lehet veled élni!”? Nem valószínű, hogy a másik megértően válaszol, és a jövőben többet fog segíteni. Könnyebben elképzelhető, hogy szintén sakál nyelven húsz évre visszamenőleg elsorolja, hogy hányszor segített, és kikéri magának a hangnemet. A sakál, amikor kifejezi a szükségleteit, olyan nyelvet használ, amely akadályozza azt, hogy megkapja, amire szüksége van. És ebbe a csapdába rendszeresen belesétál.

De mit tesz a zsiráf ilyen helyzetben? Igyekszik jelen lenni a másik számára, hogy az üvöltésből kihallja az érzéseket és a szükségleteket. Válaszolhat pl. így: „Nagyon nehéz napod volt, és jó lett volna, ha melletted vagyok?” A sakál egy darabig még biztos, hogy dühös lesz, és vagdalkozik. De nincs az a sakál, aki ne csillapodna le, ha megértik az érzéseit és a szükségleteit. (Riportrészlet, Új Ember 2016. 01. 31.)

Zsoldos Andor: A SZÓ

A szó, ha elteszed emlédbe,
Édes lehet, mint égi béke.
Melengető, simogató,
Mint nyári szélcsendben a tó.

A szó, ha elteszed emlédbe,
Gonosz lehet, mint kígyó mérge.
El is pusztíthat, mint akit
A kígyóméreg megvakít.

A szó, ha elteszed emlédbe,
Szívedben mintha mécses égne.
Kis sárga láng, pislákoló,
Sebet szelíden ápoló.

Ha jót akarsz tenni szíveddel:
Emléke csak a jó szót tedd el!
A rosszat dobd az útra ki,
Hogy rátaposson valaki!

SZÓVAL KEZDŐDŐ SZAVAK

Szóáradat, szócsata, szófogadó, szófogadatlan, szófukar, szójárás, szókép, szókimondó, szókincs, szólás, szónok, szószaporítás, szószátyár, szószegő, szószóló, szótlán, szóváltás, szóvivő.

IMA

Istenünk! Megáldottál minket a beszéd ajándékával! Kifejezhetjük örömünket, bánatunkat, gondolatainkat, tapasztalatainkat. Megérthetjük mások örömét és bánatát, megismerhetjük gondolatait, tapasztalatait. Megkönnyítetted számunkra a tanulást is: elődeink tudását mi is könnyen elsajátíthatjuk az íráskor segítségével. Játshatunk is a betűkkel, szavakkal. Ám azt is megtapasztaltuk, hogy a szó veszélyes fegyver is lehet. Árthatunk vele másoknak is, magunknak is, kapcsolatainknak is.

Kérünk, segíts minket, hogy szavainkkal mi is áldás lehessünk másoknak. Erőszakmentes kommunikációnk során gazdagodjunk lélekben, és őrizzük meg a békét. Segíts elfelejteni a sakál nyelvet és megtanulni a zsiráf nyelvet! Ámen.